

RONDLEIDING GROTE OF BARBARAKERK

Beschrijving van de kerk

1. Zuidelijk ingangsportaal, gesneden door Joris Flud, 1659. Dit portaal is in gebruik als hoofdingang van de kerk.
2. Votiefsteen, deze stelt de Gregoriusmis voor. Vermoedelijk uit ca 1500 en zwaar beschadigd bij de beeldenstorm in 1566.
3. Magistraatsbank, gesneden door Joris Flud, 1659. Oorspronkelijk stond de bank tegen de pilaar in het middenschip. Bij de restauratie van 1964 t/m 1968 werd de bank op de huidige plaats gezet.
4. Fragment van een grafzerk of monument, voorstellende 'Engel met tekstenband'. Bij de restauratie op een andere plek onder het pleisterwerk aangetroffen en hier, vermoedelijk de oorspronkelijke plaats, aangebracht.
5. Votiefsteen, 'Maria op de troon', ze wordt geflankeerd door apostelen en schenkers. Deze steen heeft hetzelfde lot ondergaan als de Gregoriussteen.
6. Herenbank uit 1685, versierd met een kroonlijst.
7. Epitaaf van Frederic d'Orville (1590-1641), uit Artois, thesaurier van Frederik V, koning van Bohemen.
8. Barbara- of kruiskoor aan de zuidzijde van de kerk.
9. De Librije, oorspronkelijk de ruimte ten behoeve van het kapittel, voor het bergen van de boeken en liturgische handschriften. De oorspronkelijke ruimte is nu onderverdeeld in een boven- en beneden-Librije en in gebruik als kerkelijk kantoor en vergaderruimte.
10. Oorspronkelijke ramen, die in ca 1525 werden dichtgemetseld, toen de nieuwe sacristie werd gebouwd.
11. Koororgel (periode 1647-1725), afkomstig uit een RK-schuilkerk, gelet op de letters onderaan het orgel: IHS (Iesus Hominum Salvator, Jezus, redder der mensheid).
12. Consistorie, de oorspronkelijke sacristie. De benedenconsistorie is voorzien van een stenen netgewelf met kraagstenen, die voorzien zijn van monnikskoppen. Hierboven, toen 'gerfkamer' genoemd, werd nog een overwelfde ruimte ten behoeve van de kanunniken gebouwd. Via deze ruimte is het koororgel (zie 11) bereikbaar.
13. Tafels met de namen van hervormde predikanten, die sinds 1749 hier hebben dienst gedaan. De lijsten zijn in 1886 omtimmerd in Lodewijk XIV-stijl.
14. Restant van kapelnis met muurschildering, voorstellende Petrus met staf, geflankeerd door engelen en apostelen.
15. Niet meer bestaande kapel.
16. Voormalige grafelijke kapel, oorspronkelijke vorm te herkennen aan het bredere raam.

17. Voormalige sacraments- of weeshuiskapel. Is nu in gebruik als verwarmingsruimte.
18. Bronzen gedenkplaat van de doop van Jan van Riebeeck in deze kerk. De gedenkplaat is in 1952 door de regering geschonken.
19. Onze-Lieve-Vrouwe-koor, in 1520 tot de huidige vorm uitgebouwd op kosten van Vrouwe Elisabeth van Culemborg. In haar opdracht en kosten werd in die tijd de kerk beduidend vergroot.
20. De 'boerenbank', zo genoemd, doordat daar vroeger vooral gemeenteleden uit het Veld zaten.
21. Gravenbank, met het wapen van de Graven van Waldeck Piermont.
22. Gedenktafel.
23. 'Van Hoytema-bank', een regentenbank van de familie Van Hoytema.
24. Noordelijk ingangsportaal, eveneens gesneden door Joris Flud, 1659. Dit portaal is in gebruik als nooduitgang van de kerk.
25. Voormalige ingang van de boetekapel.
26. Voormalige ingang van een kapel.
27. Grafzerk van Matthies van Blommendael (overleden 1625)
28. Votiefsteen, die 'het laatste oordeel' voorstelt. Net als de beide andere votiefstenen tijdens de beeldenstorm vernield, maar bij de restauratie op deze (waarschijnlijk oorspronkelijke) plaats aangebracht.
29. Toegang tot het Verhofstadorgel.
30. Toegang tot de toren. Dit gedeelte is het oudste gedeelte van de kerk en waarschijnlijk begin 1300 gebouwd.
31. Hoofdorgel, gebouwd door Matthijs Verhofstad in 1719. Boven het orgel is het jaartal 1654 aangebracht, het jaar van de brand, waarbij de kerk nagenoeg geheel werd verwoest.
32. Middenschip, tijdens de vroegere kerkdiensten zaten hier de vrouwen.
33. Zijbeuken, de noorderzijbeuk is op kosten van Vrouwe Elisabeth vergroot, de zuiderzijbeuk kwam voor rekening van de burgerij.
34. Viering met avondmaalstafel.
35. Avondmaalszilver, 2 bekers uit 1606, 2 kannen met onderschotels (1654), grote broodschaal (1689), 4 kleinere broodschalen (1747 en 1768) (in Elisabeth Weeshuis te bewonderen).
36. Het koor. Deze ruimte was bestemd voor het hoogaltaar en het kanunnikenkapittel. Door middel van een oksaal was het koor afgescheiden van de rest van de kerk.

37. Preekstoel en doophek, gesneden door Joris Flud, 1659. De koperen lezenaar op de preekstoel is door de stad in 1659 geschonken.
38. Grafzerk van Elisabeth van Buren, overleden in 1451.
39. Grafzerk van Jasper van Culemborg en Johanna van Bourgondië (1504-1511).
40. Graftombe van Catharina Alida van der Dussen (1745).
41. Gedenkbord ter herinnering aan het gereedkomen van het kerkverwelf.
42. Kaarsenkroon gemaakt van oude onderdelen in 1968.
43. Kaarsenkroon geschonken door Gerrit van Harn, commandeur van Kaap de Goede Hoop voor de VOC (1659).
44. Kaarsenkroon geschonken door Sabina Delphica, prinses van Portugal en kleindochter van prins Willem van Oranje.
45. Kaarsenkroon geschonken door Carel Constant, president in Perzie voor de VOC.
46. Kaarsenkroon geschonken door het Weversgilde.
47. Kaarsenkronen van onbekende schenkers.
48. Pilaren (noordzijde) met profiellijsten van natuursteen. Deze zijn in omtrek 10 cm groter dan de pilaren aan de zuidzijde, die voorzien zijn van bakstenen profiellijsten.
49. Tongewelf, in 1725 gereedgekomen.
50. Bovenloop.
51. Kistorgel, uit 1980 in gebruik bij de cantorij.